

Jordi Puntí

«La gent no t'estima per allò que escrius, t'estima per allò que ets»

Si hi ha un escriptor actual capaç de provocar la nostàlgia instantània que deixen les bones històries és, sens dubte, Jordi Puntí (Manlleu, 1967). Per comprovar-ho, només cal endinsar-se en les històries de 'Pell d'armadillo' (Proa, 1998), d' 'Animals tristos' (Empúries, 2002) o a les peripècies a quatre veus de 'Maletes perdudes' (Empúries, 2010).

El seu retorn era un dels més esperats del panorama literari. Ho ha fet amb 'Això no és Amèrica' (Empúries/ Anagrama 2017) un recull de contes amb marca d'autor i paciència d'escriptor d'ofici, amb personatges que, des de la cruïlla vital, avancen per trobar respostes.

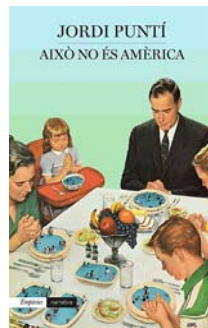
Han passat set anys des que va publicar *Maletes perdudes*. Tothom estava expectant davant *Això no és Amèrica*. Molta pressió i molta alegria per la gran rebuda que ha tingut, suposo.

—Sí, molta, la veritat. Com que sóc lent, quan publico un nou llibre, tinc la sensació que tot ha canviat molt i ho acabo vivint com si fos el primer cop, amb molta alegria i una certa sorpresa.

—El seu llibre es titula *Això no és Amèrica* però podria dir-se que, en certa manera, sí que ho és. Començant per la il·lustració de la portada i acabant per l'estil que impregna tots els contes, passant per tots els referents musicals i cinematogràfics que hi apareixen.

Els relats curts, en català, venen d'una tradició recent de frase curta i punyent, una mica eixuta, de què vostè pren alguna cosa, però la tradició nord-americana hi té un pes important, crec.

—Saps què hi ha? Hi ha una cosa de la narrativa nord-americana que a mi m'agrada molt. El que ells en diuen *storytelling*. Sempre faig servir una ex-

Això no és Amèrica

JORDI PUNTÍ

Empúries
Barcelona, 2017
224 pàgines

pressió d'en Joan Ferrater, per descriure-ho: l'instint fabulador, aquesta capacitat de fabular, de parlar, d'inventar a partir d'una anècdota, d'un detall aparentment significat. Això, els americans ho fan molt bé. En part, penso que és per la seva herència immigratòria: com que és una societat formada, majoritàriament, per immigrants, tothom té històries de família per explicar, tothom ha escoltat, als dinars de Nadal, les històries de l'avi o del besavi, que són sovint històries molt dures i, per tant, es transmet de pares a fills aquesta facilitat, aquesta habilitat per explicar coses. Sí, en aquest sentit, el meu llibre és molt narratiu a la manera americana.

Pel que fa al títol, això que deies "Això no és Amèrica, però sí que és

Amèrica", ho comparo amb el "Ceci n'est pas une pipe", de Magritte, que et diu "no és una pipa", però el que en realitat està veient es una pipa.

—Els relats que formen el llibre són, d'origen, encàrrecs. Alguns de fa deu anys. Jo ho sé perquè vostè ho explica a la nota final, però la unitat estilística i el to que aconsegueix fa pensar just el

contrari. Hi ha molta feina de reescriptura al darrere, suposo.

—Sí. No m'atreia la idea de fer una antologia de contes. Posar-los per ordre cronològic i prou. Volia retreballar-los i aconseguir una unitat que, d'una banda, ja hi és, perquè jo sóc la persona que escriu tots els contes, encara que el meu jo de fa quinze anys no sigui el mateix que el de fa un any i mig, però sí que hi ha un procés de reescriptura per, d'alguna manera, acostar-los. En el mateix procés de relectura, jo mateix em vaig adonar de quins eren els elements unitaris i els vaig potenciar en la reescriptura.

—Tots els personatges d'aquest nou recull es troben en una cruïlla vital. Potser els personatges d'*Animals tristos* o de *Pell d'armadillo* eren més joves i, paradoxalment, això n'accentuava el pessimisme. En canvi, aquests personatges, més grans, rondant la quarantena, sembla que hagin deixat anar llast i les accions que acaben empenent els porten a llocs d'una certa esperança. Tinc aquesta sensació, com a mínim.

—Sí, sí. La comparteixo totalment. Pot ser que tingui a veure amb mi, que m'he fet gran. Va haver-hi un temps en què escrivia perquè m'estimessin i em vaig adonar que la gent no t'estima per allò que escrius, t'estima per allò que ets. Tampoc no t'admira per allò que escrius; la gent vol llegir i que allò que llegeix, d'alguna manera, formi part de la seva vida. Els lectors són els que hi posen el punt i final, a cada conte. Haver entès aquest procés és el que fa, segurament, que els contes siguin una mica més positius. Són personatges, els d'aquest recull, que, malgrat rondar la quarantena, si els preguntessis "què vols ser, de gran", et respondrien "no ho sé". Encara estan en aquest procés de saber-ho, cosa que els fa atractius i interessants literàriament.

—Malgrat aquest cert estaticisme, aquest no saber on són, els seus personatges es mouen, els fa avançar: és en aquest moviment, en aquest desplaçar-se, que van trobant les respostes.

—El moviment com a font de creació m'ha interessat sempre i, de fet, en *Maletes perdudes*, el que feia era reproduir l'esquema de la literatura medieval, del cavaller que puja al cavall, surt a l'aventura i li passen coses. Els camioners pujaven al camió, voltaven per Europa i els passaven coses. En la majoria de contes d'*Això no és Amèrica*, passa el mateix: algú es posa en moviment per fer alguna cosa i aquest procés, que alhora és un moviment aturat per l'estat mental o per la situació personal, els canvia. Quan s'acaba el conte, precisament perquè s'han posat en marxa, troben una mica de llum, encara que després acabin fent tombs al Mediterrani, com l'home que puja en un creuer al relat "Set dies al Vaixell de l'amor".

—El conte amb què tanca el recull es titula "Paciència". Personalment, sempre he tingut la sensació que és un d'aquells escriptors que, precisament, treballa a poc a poc, cuidant els personatges i dotant-los de vida. És tota una virtut, en l'era de la immediatesa.

—Sí, precisament tanca el llibre perquè, d'alguna manera, actua com a poètica. És el conte en què sóc més a prop del lector, fins i tot hi surt un personatge que es diu Jordi Puntí. Per a mi és interessant la idea de la literatura que es fa de mica en mica, contraposada al ritme que te-

nim avui dia en tot, que és un ritme molt ràpid, on tot ha de passar molt ràpid, on la reacció d'algú que veu, que escolta, que llegeix alguna cosa ha de ser compartida de seguida a les xarxes, per exemple; m'agrada, per tant, la idea de fer alguna cosa més reposada i defensar una literatura que tingui aquest repòs al darrere, que tingui aquesta calma i que crec que també es tradueix en allò que espera el lector. Jo hi penso, en el lector, penso en com reaccionarà, quan em llegeixi i això em fa ser molt curós, quan escric.

—Una vegada vaig llegir que un escriptor no es podia enamorar dels seus personatges, perquè els podien acabar dominant. Com Flaubert, que va plorar la mort d'Emma Bovary. Els seus contes m'hi han fet pensar, per aquest control, precisament.

—És possible que amb els contes sigui més fàcil, dominar els personatges. He de reconèixer que a la novel·la va haver-hi algun personatge que em va fer patir. Als contes és més fàcil controlar-los, tot i que els tinc molt a prop i me'ls estimo i fins i tot he de confessar que, en publicar-se el llibre, sento una certa gelosia del lector, que els descobrix per primera vegada, com si deixessin de ser meus. Al final, m'agrada pensar que, com que els he escrit jo, sempre em pertanyen una mica.